

Vakmanschap is meesterschap

Het vak geschiedenis is er niet altijd geweest. Zelfs een van het vak bezetene als ondergetekende moet dat toegeven. De vakken in het onderwijs zoals wij die nu kennen, zijn historisch gegroeid. Door de Industriële Revolutie ontstond in de negentiende eeuw arbeidsspecialisatie en differentiatie, waardoor het onderwijs anders ingericht werd. In Nederland werd geschiedenis in 1857 een verplicht vak. Van de middeleeuwen tot de nieuwe tijd maakte geschiedenis als wetenschap deel uit van een groter geheel. Van de *artes liberales* op de kloosterschool tot filosofie op de universiteit.

In wat we nu het primair en het voortgezet onderwijs noemen, bestond het vak geschiedenis lange tijd niet. Het oudste geschiedenisboekje op volksscholen is de *Spiegel der Jeught, ofte een kort verhael der voornaemste Tyrannyen*. Het is een leesboekje dat in 1615 verschijnt.

Nu heeft onderwijs in de eerste plaats een pedagogische taak. Het beoogt leerlingen als persoon te vormen en in de wereld, de werkelijkheid, in te leiden. Het vak geschiedenis representeert een belangrijk deel van de wereld of de werkelijkheid. Het gaat in het onderwijs wel om de hele werkelijkheid. Daarom is de poging van curriculum.nu om zo veel mogelijk samenhang na te streven in het onderwijs terecht.

Wat mij minder bevalt in de gepresenteerde conceptversie op het leergebied mens & maatschappij van het ontwikkelteam van Curriculum.nu, is dat er gepleit wordt voor één vak in plaats van de huidige vijf mens- en maatschappijvakken in het po en in de onderbouw van het vo. Het is natuurlijk prima om scholen de vrijheid te gunnen vanuit een eigen onderwijsvisie het onderwijs binnen de wettelijke kaders (kerndoelen en eindtermen)

‘Heeft Curriculum.nu de unieke bijdrage van het vak geschiedenis voldoende in het vizier?’

zelf vorm te geven. Geschiedenis moet bijdragen aan het generieke doel van het onderwijs. Maar heeft Curriculum.nu de unieke bijdrage van het vak geschiedenis voldoende in het vizier? Ik doel hier op historisch besef dat blijkt uit historisch denken en redeneren.

Soms krijg je als geschiedenisleraar onverwachte bijval. Ivar Gierveld, docent Nederlands op scholengemeenschap Marianum in het Gelderse Groenlo gaf in november vorig jaar aan zijn 5-vwo leerlingen een pracht van een opdracht. Uit tien mogelijke onderwerpen moeten de leerlingen een thema kiezen en daar een be-

schouwing over schrijven. De docent kijkt daarbij vooral naar de wijze van argumenteren door de leerlingen. Eén van de onderwerpen waaruit de leerlingen konden kiezen, was – zoals de school het omschrijft, ‘alternatief rechts’.

Deze opdracht ging over Thierry Baudet. Volgens Ivar zouden we, als het aan Baudet ligt, naar een Nederland moeten waarin slechts enkele witte mannen de macht hebben. Ook wordt gezegd dat in Baudets wereldbeeld klimaatverandering een verzinsel is en dat Nederlanders aan oikofobie (afkeer van het eigene) lijden. Baudet was woedend om de opdracht omdat hij zich geen recht gedaan voelde, maar dat was misschien een spel om meer aandacht te krijgen. In ieder geval is de vraag die de leerlingen moesten beantwoorden voluit historisch, namelijk: Is Baudet een tijdsverschijnsel dat snel weer uitsterft of hebben zijn ideeën bestaansrecht voor langere tijd?

Van dit soort vragen lusten geschiedenisleraren wel pap. Ze doen niet anders dan met dit soort vragen een relatie leggen tussen verleden, heden en toekomst. Daarbij vragen ze wel van hun leerlingen – en hierin onderscheiden ze zich – dat deze hun beelden van historische kwesties op historisch bewijs baseren. Bij Grolsch wisten ze het al: ‘Vakmanschap is meesterschap’. ■

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.